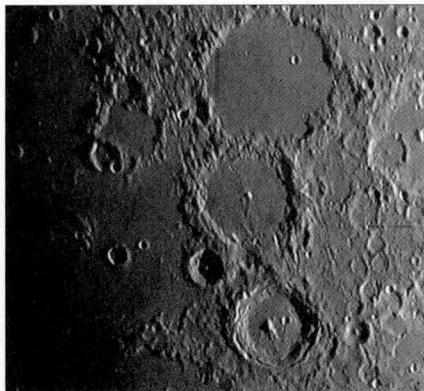

Ünnepi észlelések

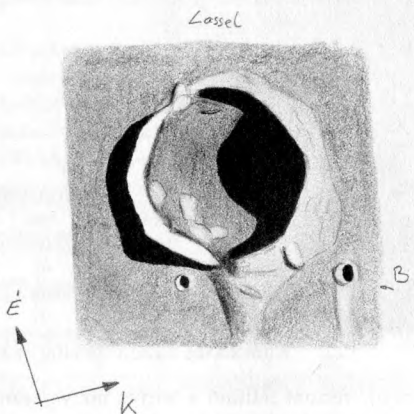
Március az egyik legcsodálatosabb hónap. Még ha hideg is van, tudjuk, hogy nemsokára zöldbe borulnak a fák, a levegő megtelik virággillattal és a madarak énekével. Idén márciusban végig nagykabátot kellett hordanunk. Borzalmas volt az időjárás, észlelni csak néhány alkalommal lehetett. Az egyik ilyen éjszaka éppen 15-ére esett. Minden holdészlelés, amit márciusban végeztek hazánkban, ezen az egy estén történt. A légköri nyugodtság átlagon felüli volt, az első negyed után lévő Hold deklinációja pedig kicsivel több volt, mint $+26^\circ$. Nézzük, milyen észlelések születtek ilyen körülmények között!

Berente Béla kiváló leképezésű 25 cm-es Yolo-távcsövével 7 képet készített. Az alább bemutatásra kerülő felvétel a Ptolemaeus–Alphonsus–Arzachel-krátereket ábrázolja. Szépen látszik a kráterhármastól nyugatra fekvő Davy-kráter és a Davy-kráterlánc is. Tőlük délre található a 23 km-es Lassel-kráter, melyet ezen az estén a rovatvezető is észlelt a Polaris Csillagvizsgáló 250/1200-es Dobsonjával.

A Ptolemaeus–Alphonsus–Arzachel-kráterhármast Berente Béla felvételén

Észlelő	Észl.	Műszer
Becz Miklós	1	13 T
Berente Béla	7	25 Y
Bognár Tamás	2	7,6 T
Görgei Zoltán	1	25 T
Megyes István	2	2,8/200t
Molnár Péter	2	20 T
Velkei Szabolcs	3	20 T
Zana Péter	1	10 L

A Lassel-kráter Görgei Zoltán rajzán

Lassel-kráter

2008.03.15. 19:10–19:47 UT, 250/1200 Newton, S: 7, T: 4–5, Colongitudo: $13,4^\circ$

240x: Nagyon különös ez a közepes méretű, feltűnően hatszögletű kráter. A falak meglehetősen alacsonyak, itt-ott talán kissé romosak is. A kráter belsejének nagy részét már megvilágítja a Nap. A kráter alja egészen sima, egyenletes, csak a nyugati részen látszanak csuszamlások. A nyugati belső sáncfal nagyon fényesen ragyog a felkelő Nap fényében, kb. 8-as intenzitásúnak becsültem. (Görgei Zoltán)

Becz Miklós kis, 130/650-es Newtonnal készített digitális felvétele is nagyon szépen sikerült, a Mare Nubium keleti szélén húzódó Rupes Rectáról és a Birt-kráterről. Ha a

Birt-rianás nem is, de a –156-343-as dóm jól kivehető a képen.

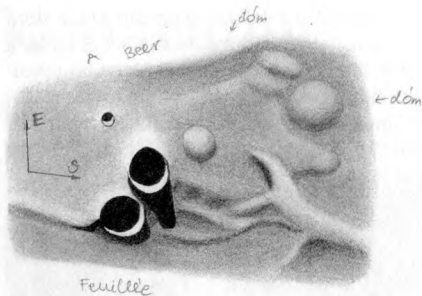
Velkei Szabolcs ismét a tőle megszokott, rendkívül igényes felvételekkel jelentkezett. Sajnos lehetetlenség visszaadni a képek részletgazdagságát a Meteor hasábjain. Alább a Hold déli krátermezejéről készített felvételének csak egy kis részletét közöljük. A kép felső részén található hatalmas romkráter a Deslanders, belsejében a fiatalos megjelenésű Hell-kráterrel. (Hát igen! Jó érzés magyar tudósokról elnevezett krátereket látni.) A bal alsó sarokban éppen a terminátoron látszik a Tycho-kráter. Figyeljük meg, hogy milyen hajszálvékony ívként látszik a Nap által megvilágított nyugati sáncfal.

A hatalmas Deslanders-kráter, belsejében a Hell-kráterrel.
A felvételt Velkei Szabolcs készítette 200/1000-es
Newtonjával, 2,5x-ös Barlow-val és egy Allied Marlin
webkamerával

Szimultán észlelések

Szimultán akció is történt ezen az estén, mégpedig a Beer–Feuillée kráterpárosról. Kiss Péter és Sánta Gábor volt a két észlelő. Kiss Péter a Polaris 25 cm-es Dobsonjával készített rajza fantasztikus részletességű! Gyönyörűen látszik a kráterektől délre fekvő dóm és az apró kráterlánc is. Sánta Gábor kisebb műszerével nagyobb területet örökölt meg. Szép rajzán több lávagerincet is feltüntetett, de a kráterláncot nem bontotta fel a 13 cm-es reflektor.

A Beer–Feuillée-kráterpáros és környéke, ahogyan Sánta
Gábor látta Szegedről, a 130/650-es Newtonjával

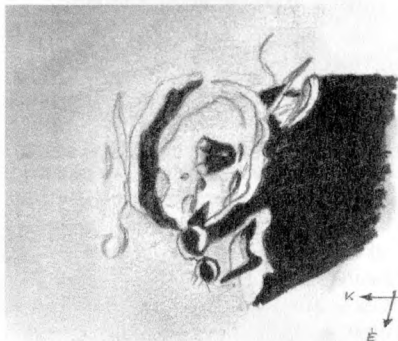
...és ahogyan Kiss Péter, a Polaris 25 cm-es Dobsonjával,
240x-es nagyítással

A Beer–Feuillée-kráterek

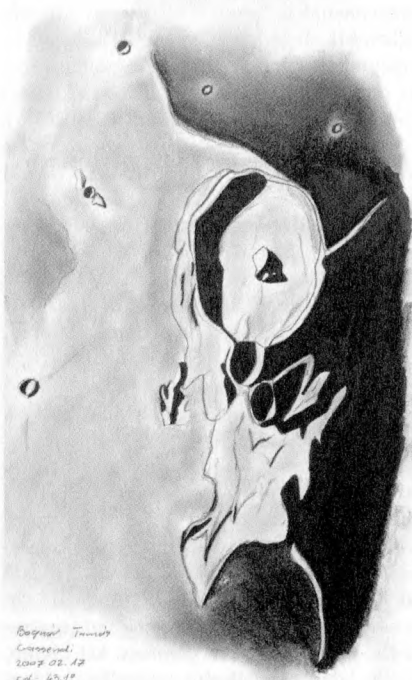
2008.03.15. 21:04–21:14 UT, 130/650 New-
ton, S: 8–9, T: 5, Colongitudo: 14,1°

260x: Kicsiny, de érdekes kráterpáros a hatalmas Archimedestől nyugatra. A Beer–K–Ny felé kissé elnyúlt, míg társa inkább É–D-i irányban. Az eltérés kicsi, de észrevehető. A Beertől északkeletre a kicsiny Beer a gödre éppen hogy kivehető. Mindhárom kráter 90%-ban árnyékkal borított. Délre a felszint lávagerincek tarkítják, délkeletre ellenben egy nagyobb, lapos, platószerű régió található, melynek tetején, pontosan a Beer mellett egy erőteljesebben kiemelkedő kör alakú dóm van. Csak kicsit kisebb a Beer átmérőjénél. A plató innen szélesen terpeszkedik, egészen a keleti peremén két kisebb, ovális, lapos kiemelkedés érzékelhető. Közé-
lükben egy szintén lapos, de jól kivehető,

az előzőnél másfélszer nagyobb kerek dóm tűnik szembe. A rajzot területtől dél felé, a Mare Imbrium pereménél egészen fantasztikus dómkavalkádót láttam, de sajnos rajzolására a seeing drasztikus romlása miatt már nem kerülhetett sor. (Sánta Gábor)

A Gassendi-kráter. A rajzot Molnár Péter készítette 200/1000-es Newton reflektorával, 250x-es nagyítással

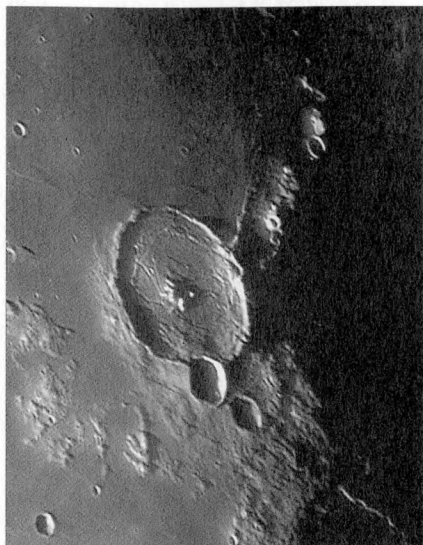

Ugyanaz a kráter Bognár Tamás kistávcsöves rajzán

A Gassendi-kráter

2003.10.06. 18:05–18:35 UT, 200/1200 Newton, S: 5, T: 4, Colongitudo: 43,3

240x: Nagy, tojás alakú kráter, több részre osztott központi csúccsal. A Gassendi terminátor szélén helyezkedik el. A központi csúcstól északra valami képződmény látszik, aminek a folytatása az A és a B-kráter. A keleti fal mellett a kráter alja törésekkel van tele. (Póczek Antal)

...és ahogyan a webkamerás felvételen látszik. (Ladányi Tamás 2006.01.10-én készült felvétele)

A Gassendi az egyik legtöbbet észlelt holdkráter. Ez nem meglepő, mivel mérete hatalmas, és az északról rátelepült A jelű kráterrel, illetve a közeli B-vel összetéveszthetetlen formációt alkot. A nagyobb műszerek a kráter alján húzódó rianásokat is megmutatják. Még február 17-én készített rajzot erről az impozáns romkráterről Bognár Tamás és Molnár Péter. Hogy teljesebb legyen a kép, nézzük Ladányi Tamás 2006. január 10-én készült webkamerás felvételét. A Castor Csillagvizsgáló 25 cm-es Cassegrain-reflektorával készült felvétel rendkívül finom részleteket mutat.

Görgei Zoltán